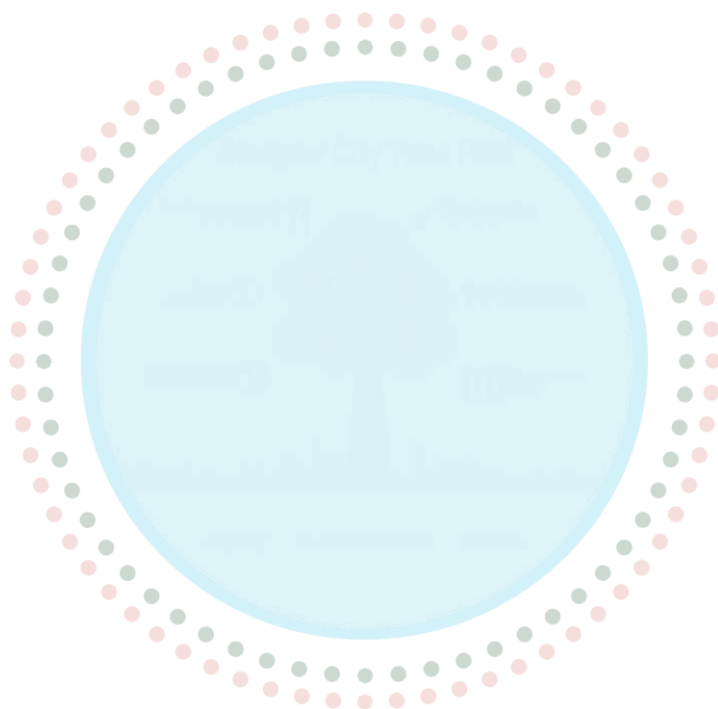

Plan Żywnościowy Miasta Glasgow

Raport roczny 2021/22: Streszczenie

► Co to jest Plan Żywnościowy Miasta Glasgow (czyli Glasgow City Food Plan, w skrócie GCFP)?

Jest to 10-letni plan ramowy zawierający wytyczne dla partnerów z Glasgow współpracujących ze sobą w celu utworzeniu systemu żywnościowego, który jest bardziej sprawiedliwy, wydajniejszy i zrównoważony pod względem środowiskowym. Celem jest system żywnościowy, który ułatwi wszystkim mieszkańcom Glasgow dostęp do zdrowej, przystępnej cenowo, adekwatnej kulturowo i dobrej żywności, bez względu na miejsce zamieszkania, dochody czy sytuację osobistą. Realizacja planu ruszyła w czerwcu 2021 r., po 3 latach współpracy partnerów i społeczności z całego Glasgow, którzy zajmowali się jego opracowaniem. W 2022 r. opublikowano pierwszy **roczny raport dotyczący realizacji Planu Żywnościowego**. Niniejsze streszczenie zawiera kluczowe punkty tego raportu.

► W jaki sposób realizowany jest Plan Żywnościowy?

Plan Żywnościowy został opracowany przez **Partnerstwo na rzecz Polityki Żywnościowej Glasgow** (GFPP), w skład którego wchodzi członkowie z sektora publicznego, prywatnego oraz osoby trzecie. Obecnie pod przewodnictwem **Instytutu Zdrowia Publicznego w Glasgow** (GCPH), GFPP doprowadziło do opracowania GCFP, a obecnie nadzoruje jego realizację. Funkcjonuje formalna procedura, zgodnie z którą coroczne postępy w realizacji Planu Żywnościowego są raportowane do Rady Nadzorczej Zdrowia Publicznego w Glasgow, będącej częścią Partnerstwa zajmującego się Planowaniem Działań na rzecz Społeczności Lokalnych Miasta Glasgow.

Mały zespół projektowy koordynuje wdrażanie GCFP w imieniu GFPP i przy wsparciu koordynatora zatrudnionego w niepełnym wymiarze godzin, który jest częściowo finansowany przez Sieć Zrównoważonych Punktów Żywności, prowadzoną przez GCPH i zatrudnioną przez Sieć Wspólnotowej Pomocy Żywnościowej w Glasgow (GCFN).

Istnieje sześć grup roboczych, w których skład wchodzi przedstawiciele wielu agencji. Koordynują one realizację działań w każdym z sześciu tematów: Równy Dostęp do Żywności dla Wszystkich; Wspólnotowa Pomoc Żywnościowa; Gospodarka Żywnościowa; Catering i Zaopatrzenie w Żywność; Żywność i Środowisko; oraz Dzieci i Młodzi Ludzie. Funkcjonują również grupy skupione na rozwoju rolnictwa miejskiego i komunikacji. Każda grupa jest kierowana i koordynowana przez innego partnera GFPP. Reprezentowane są również organizacje świadczące usługi. Grupy te przekazują raporty do GFPP.

Jednym z wyzwań związanych z koordynacją realizacji Planu Żywnościowego był ograniczony i krótkoterminowy charakter dostępnych środków potrzebnych na pokrycie kosztów zarządzania i administracji. Partnerzy, w tym GCPH, NHS Greater Glasgow i Clyde (NHSGGC), Rada Miasta Glasgow (GCC), Partnerstwo na rzecz Zdrowia i Opieki Społecznej Miasta Glasgow (HSCP) oraz GCFN, wnoszą rzeczowy wkład w realizację Planu Żywnościowego, odzwierciedlając jego znaczenie w odniesieniu do własnych priorytetów. Dotacje pomagają w finansowaniu dwóch pracowników zajmujących się Planem Żywnościowym - koordynatora GFPP i koordynatora kampanii Dobra Żywność dla Glasgow -, a partnerzy z Glasgow wygrali nagrody za wspólne projekty, które wspierają realizację zadań zawartych w Planie Żywnościowym. Należą do nich **Działania na rzecz Żywności i Klimatu** prowadzone przez GCFN oraz projekt promujący zdrową wagę u dzieci (**Thrive Under Five**) realizowany przez NHSGGC oraz HSCP Miasta Glasgow.

► Jakie zmiany wpłynęły na Plan Żywnościowy w pierwszym roku jego realizacji?

W roku 2021/22 miało miejsce wiele ważnych wydarzeń, które wpłynęły na realizację zadań zawartych w Planie Żywnościowym. Jeżeli chodzi o sytuację na arenie międzynarodowej, konflikt na Ukrainie ma wpływ na międzynarodowe dostawy żywności i koszty energii, powodując niedobory żywności i wzrost cen, które według prognoz będą utrzymywać się w najbliższej przyszłości. Producenci żywności i branża turystyczna w Wielkiej Brytanii również zmagają się z ogromnymi wyzwaniami z powodu pandemii COVID oraz długotrwałych skutków Brexitu i jego wpływu na siłę roboczą.

Rosnące koszty żywności i energii to kolejne trudności, które mogą zmusić niektóre firmy do wycofania się z działalności. W przypadku osób prywatnych dramatyczny wzrost kosztów utrzymania przyczynia się do narastającego poziomu niepewności związanej z żywnością i paliwem, a także do nasilenia się obaw o to, w jaki sposób wiele osób poradzi sobie w okresie zimowym.

► Jakie postępy poczyniono w zakresie działań zawartych w planie?

W pierwszej wersji Planu Żywnościowego Miasta Glasgow określono 76 działań: 55 krótkoterminowych (2 lata) i 21 średnioterminowych (5 lat).

W lipcu 2022 r. uznano, że 10 działań krótkoterminowych przebiega zgodnie z planem oraz poczyniono pewne postępy w 27 zadaniach. Nie poczyniono jeszcze postępów w 18 działaniach: w 10 z powodu problemów z zasobami; w 4 z powodu opóźnień na poziomie krajowym; 1 działanie przestało mieć znaczenie; a 3 zostały przeklasyfikowane na działania średnioterminowe z powodu konieczności przeprowadzenia większej ilości prac rozwojowych.

► Co udało się do tej pory osiągnąć?

Jednymi z największych osiągnięć w pierwszym roku było nawiązanie nowych relacji i wypracowanie wspólnych metod pracy, które powstały w wyniku realizacji Planu Żywnościowego. Jak powiedział nam jeden z partnerów:

“Stworzył on poczucie celu i ambicji, więcej osób jest teraz świadomych kluczowego znaczenia żywności jako punktu odniesienia dla szerszego zakresu problemów, które są związane z poprawą jakości życia mieszkańców. Obserwujemy większą współpracę między agencjami i silniejszą sieć osób pracujących w sposób bardziej komplementarny”.

Inne osiągnięcia wynikające z opracowania i wdrożenia Planu Żywnościowego obejmują:

- **Projekt Działań na rzecz Żywności i Klimatu** Glasgow realizowany przez Sieć Wspólnotowej Pomocy Żywnościowej w Glasgow i finansowany przez Krajową Loterię. Ten dwuletni projekt obejmuje partnerską współpracę 5 organizacji społecznych zajmujących się żywnością i koncentruje się na: rozwijaniu rolnictwa miejskiego na terenie miasta, angażowaniu i motywowaniu ludzi w każdym wieku poprzez edukację żywieniową, tworzeniu zielonych zespołów prowadzonych przez społeczności, wspieraniu działań związanych z COP26 (konferencja ONZ w sprawie zmian klimatu, która odbyła się w 2021 r. - przyp. tłum.) oraz zestawianiu wszystkich zdobytych informacji na portalu poświęconemu żywności.
- Współpraca NHS Greater Glasgow i Clyde z Partnerstwem na rzecz Zdrowia i Opieki Społecznej Miasta Glasgow nad **Thrive under Five**, finansowanym przez rząd Szkocji kompleksowym programem tworzonym przez społeczności lokalne. Jest to program żywnościowy dla rodzin z dziećmi w wieku przedszkolnym, obejmujący działania związane z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego, ubóstwem, zdrowym odżywianiem i aktywnością fizyczną w trzech dzielnicach Glasgow.
- **Projekt Voucher Rose** wspierany przez Radę Miasta Glasgow oraz **Fundację Alexandra Rose**, mający na celu dostarczanie paczek ze świeżymi owocami i warzywami rodzinom z tych dzielnic Glasgow, w których ubóstwo żywieniowe i ubóstwo dzieci są na najwyższym poziomie.
- Zespół ds. Cateringu i Usług Rady Miasta Glasgow otrzymał w 2021 r. **brązową nagrodę Food for Life Served Here** za pracę na rzecz wprowadzenia w szkołach większej ilości świeżej, lokalnej i zrównoważonej żywności. Było to szczególnie imponujące osiągnięcie, biorąc pod uwagę trudny okres związany z dostawami w ostatnich latach.
- Jednoroczny **Pilotażowy Projekt Rozszerzenia Działalności na Sektor Publiczny** organizacji Food for Life Scotland, mający na celu wprowadzenie świeżych, lokalnych i zrównoważonych posiłków do nowych placówek sektora publicznego w całym mieście.
- Opracowanie **Katalogu Zrównoważonej Żywności w Glasgow** we współpracy ze Slow Food Glasgow, w celu zaprezentowania najbardziej zrównoważonych sklepów spożywczych i miejsc oferujących posiłki na terenie miasta.
- Rozwój siły roboczej przyszłości we współpracy z City of Glasgow College (CoGC), który w marcu 2022 r. wprowadził nowy akredytowany moduł dotyczący zrównoważonego rozwoju i odpadów żywnościowych dla studentów kierunków związanych z branżą turystyczną (poziom 5 SQA).
- Wspieranie **kampanii Plate up for Glasgow** Izby Handlowej oraz współpraca z Poverty Alliance (Sojusz na rzecz Ubóstwa) w celu promowania kampanii Real Living Wage w sektorze żywności i napojów.
- **Kampania Good Food for Glasgow** oraz inne formy **współpracy** przy powiązanych kampaniach w celu zwiększenia wiedzy na temat Planu Żywnościowego Miasta Glasgow i zachęcenia większej liczby osób do zaangażowania się w działania „Good Food” („Dobra Żywność”) w Glasgow.

► Co wynika z rocznego raportu 2021/22?

Pomimo istotnych wyzwań wynikających z kontekstu podejmowanych działań, w pierwszym roku realizacji Planu Żywnościowego Miasta Glasgow poczyniono znaczne postępy.

Reakcja zaangażowanych osób na partnerskie podejście przyjęte przy opracowywaniu i wdrażaniu Planu Żywnościowego była pozytywna. Partnerzy informują, że pomogło ono zwiększyć świadomość i zwrócić uwagę na charakterystykę wyzwań związanych z systemem żywnościowym, a także na to, jak ważne jest wprowadzenie zmian.

Koordinacja i zarządzanie realizacją Planu Żywnościowego wydają się funkcjonować prawidłowo, przy dobrej współpracy, która rozwija się pomiędzy wieloma partnerami. Wprawdzie szereg partnerów wykazało wsparcie i zaangażowanie organizacyjne we wdrażanie Planu Żywnościowego, istnieje jednak potrzeba pełniejszego zaangażowania wszystkich partnerów na terenie całego miasta, aby zmiany zachodziły w wymaganym tempie.

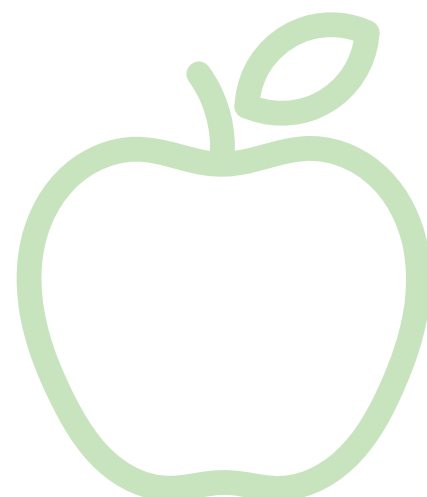
Współpraca z koordynatorem GFPP, który pełni również rolę lidera, koordynatora i zapewnia wsparcie związane z realizacją Planu Żywnościowego Miasta Glasgow, jest niezwykle wartościowa. Niemniej jednak krótkoterminowy i niestabilny charakter finansowania tego stanowiska utrudnia planowanie przyszłych działań i nie odzwierciedla dobrych praktyk zatrudnienia zalecanych w Planie Żywnościowym.

Brak miejsc do uprawy żywności, spotkań i gotowania oraz trudności w tworzeniu nowych, łatwo dostępnych placów targowych stanowią istotne bariery dla lokalnych grup, firm i przedsiębiorstw społecznych, które chcą wnieść swój wkład w wysiłki miasta na rzecz stworzenia bardziej zrównoważonego, sprawiedliwego i zdrowego systemu żywnościowego.

Wsparcie i sposób zarządzania grupami roboczymi zajmującymi się poszczególnymi tematami mogłyby zostać udoskonalone i lepiej dopasowane.

W Planie Żywnościowym brakuje niektórych kluczowych danych bazowych i wymiernych wskaźników dla wielu działań. Odzwierciedla to brak rzetelnych informacji dotyczących szeregu elementów systemu żywnościowego. Ważne jest, aby określić je w trybie pilnym w celu efektywnego monitorowania postępów.

Istnieje potrzeba większego zbiorowego wsparcia i skoordynowania działań w celu rozwiązania bieżących i pilnych problemów, przede wszystkim wyzwań ekonomicznych, z którymi boryka się wiele gospodarstw domowych, a które wpływają na ich sytuację w zakresie spożywania odpowiedniej ilości pożywnych posiłków, nie tracąc przy tym z pola widzenia kwestii zrównoważonego rozwoju i zdrowia. Plan Żywnościowy jest mechanizmem, który pozwala to skutecznie osiągnąć za pomocą wielosektorowego podejścia opartego na współpracy w celu wprowadzenia zmian w systemie żywnościowym.

► Zalecenia?

Tematyczne grupy robocze muszą funkcjonować w bardziej zorganizowany sposób, aby wszystkie zaangażowane osoby rozumiały swoją rolę i oczekiwany wkład. Grupy powinny opracować zakres wymagań i obowiązków, zweryfikować listę członków, dokonać przeglądu działań, które stanęły w miejscu, oraz określić nowe priorytety związane z zadaniami.

Zespół projektowy GCFP musi zapewnić odpowiednie procesy i koordynację tematycznych grup roboczych oraz określić, co jest potrzebne do osiągnięcia stałych postępów. Zespół powinien opracować odpowiednie wskaźniki i zestawienia danych, przeprowadzić analizę różnych przypadków i przygotować nowe propozycje w celu podjęcia działań związanych z pojawiającymi się priorytetami.

GFPP musi uznać znaczenie zbiorowej odpowiedzialności za opracowanie i wdrażanie Planu, a członkowie powinni jasno zrozumieć, w jaki sposób ich organizacja wnosi swój wkład i gdzie należy nawiązać nowe kontakty. Powinni oni pełnić rolę ekspertów Planu Żywnościowego w swoich organizacjach i wśród partnerów, zachęcając do większego zaangażowania, pomagając w realizacji działań zawartych w Planie Żywnościowym wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, wspierając identyfikację nowych środków, które pomogą w ukończeniu zadań oraz zalecając sposoby oceny postępów.

► Czego się nauczyliśmy?

Wdrażanie GCFP jest na bardzo wczesnym etapie, ale niektóre ważne wnioski są następujące:

- Eksperti ds. żywności w mieście i kluczowi przyjaciele, którzy rozumieją i wspierają Plan Żywnościowy, są ważni w rozwijaniu bardziej skoordynowanych metod pracy w celu poprawy systemu żywnościowego.
- Zmiany w zakresie osiągniętych rezultatów będą możliwe tylko wtedy, gdy czas i środki zostaną przeznaczone na rozwój silnych relacji i wspólne planowanie działań - Plan Żywnościowy musi być przedsięwzięciem długoterminowym, zbudowanym na wzajemnym zrozumieniu i wspólnej ambicji.
- Do planowania, rozwijania i koordynowania partnerstw na rzecz żywności i Planu Żywnościowego potrzebne są odpowiednie zasoby. Szczególnie ważne jest rozważenie, co jest potrzebne, aby umożliwić partnerom zewnętrznym pełne zaangażowanie w realizację planu.
- Zbiorowa odpowiedzialność za opracowanie, jak i wdrażanie Planu są ważne, chociaż może się to wiązać z dodatkowymi wyzwaniem w zakresie podziału zasobów i negocjowania wzajemnie akceptowalnych sposobów realizacji zadań między organizacjami partnerskimi. Pomocne w tym względzie było składanie raportów do Partnerstwa zajmującego się Planowaniem Działań na rzecz Społeczności Lokalnych, a nie do którejkolwiek z organizacji.
- Stała komunikacja, prezentowanie obiecujących działań i jasne artykułowanie wspólnych ambicji są ważne, aby pomóc partnerom i mieszkańcom zrozumieć i wspierać Plan Żywnościowy.

THE GLASGOW CITY FOOD PLAN

